

Bereczki Erzsébet

Az adózás rendjének alkalmazása,
mentességek, kedvezmények
szabályai

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:

Adózási feladatok

A követelménymodul száma: 1976-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-003-50

AZ ADÓZÁS RENDJÉNEK ALKALMAZÁSA, MENTESSÉGEK, KEDVEZMÉNYEK SZABÁLYAI

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Szeretné tudni, hogy magánszemélyként, vállalkozóként, milyen adókedvezmények illetik meg, milyen jogcímen jár Önnek adókedvezmény. Az adókedvezmény és adómentesség adónemenként változik. Egy áfa-körbe tartozó tevékenységet végző vállalkozás esetében fontos tudni, hogy milyen jogcímenek vehető igénybe adókedvezmény, adómentesség az általános forgalmi adózás és a társasági adózás tekintetében egyaránt. Magánszemélyként a személyi jövedelemadó, és a helyi adók által biztosított adómentességeket, kedvezményeket tudjuk igénybe venni az adóoptimalizálás megvalósítása érdekében. Valamennyien érintettek vagyunk tehát az adókötelezettség jogszerűen biztosított felmentésében.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

I. AZ ADÓZÁS RENDJÉNEK ALKALMAZÁSA

1. Az adózás rendjének általános szabályai

Az adózás rendjének általános szabályai az adóhatóságok feladataira, az adókötelezettség tartalmi elemeire, az adóigazgatási eljárás elemeire, – melyek az adózás törvényességének biztosítását szolgálják, – vonatkoznak.

Az adók kiszabása, kivetése, beszedése és nyilvántartása, az ellenőrzés és végrehajtás az adóhatóságok feladatát képezik.

Az adózásigazgatási eljárásban az adóhatóság az adózóra nézve jogokat és kötelezettségeket állapíthat meg, ellenőrzi az adókötelezettség teljesítését, a joggyakorlás törvényességét, az adózást érintő tényekről, adatokról, körülményekről nyilvántartást vezet, valamint adatot igazol, ellenőrzést végez.

Az adózás rendjéről szóló törvény (Art) az adózás törvényességét biztosítja, az adózók számára egységes, áttekinthető szabályt alkot, tételes előírásokban intézményesíti a jogbiztonságot. Ugyanakkor az adóhatóságok számára lehetővé teszi a kötelezettségek maradéktalan érvényesítését a jogsértő adózókkal szemben.

Az adózás rendjét a többször módosított 1990. évi XCI. Törvény szabályozza. Az adózó és adóhatóság a törvényeknek megfelelően gyakorolhatja jogait, és teljesítheti kötelezettségeit.

A törvényt a Magyar Köztársaság területén és a vámszabad területen kell alkalmazni.

Az adózás rendje, törvényi hatálya kiterjed:

- az adóval, a járulékkal az illetékekkel összefüggő, a központi költségvetéssel, az elkülönített állami pénzalap, a Nyugdíjbiztosítási, az Egészségbiztosítási Alap, az önkormányzat javára teljesítendő, törvényen alapuló kötelező befizetésekre,
- a központi költségvetés, az elkülönített állami pénzalap terhére juttatott támogatásokra,
- az adóhatóság hatáskörébe tartozó befizetésekre és költségvetési támogatásokkal kapcsolatos eljárásokra,
- az adók módjára, behajtandó köztartozásokra, továbbá igazgatási bírósági szolgáltatás díjaira.

Az adózás rendjéről szóló törvény nem terjed ki:

- a társadalombiztosítási ellátásokra,
- a vámigazgatási törvény hatálya alá tartozó befizetésekre, visszatérítésekre.

Az adózás rendjéről szóló törvény vonatkozik:

- az adózóra,
- az adóhatóságokra.

A törvény előírja az adóhatóság feladatait, melyek a következők:

- megállapítja az adót, a költségvetési támogatást a törvény alapján,

Az adózás rendjének alkalmazása, mentességek, kedvezmények szabályai

- nyilvántartja az adózó és az adóhatóság között felmerült minden fontos információt,
- beszedi a jogos követeléseket,
- végrehajtja a ki nem egyenlített tartozást,
- kiutalja az adózónak járó költségvetési támogatást,
- ellenőrzi az adókötelezettség teljesítését, az adótörvények betartását,
- feltárja az adókötelezettség megsértését.

Az adózót megillető jogok:

- az iratbetekintés joga: minden az adóalanyra vonatkozó iratba betekinthez, arról másolatot készíthet, kivéve az iratnak azt a részét, amely adótitkot érintő rendelkezésbe ütközik,
- az önellenőrzés joga: elkövetett hibáját utólag korrigálhatja, az adóhatósági ellenőrzés megkezdése előtt.

2. Az adókötelezettség elemei

Adóköteles tevékenységet csak adószámmal rendelkező adózó folytathat.

Az adóköteles tevékenységet folytatni kívánó adózó adószám megállapítása miatt köteles az állami adóhatóságnál bejelentkezni.

Az adókötelezettség elő fontos eleme:

1. Bejelentés, nyilatkozattétel

A bejelentkezés, bejelentés legfontosabb szabályai:

- írásban, megfelelő formanyomtatványon,
- meghatározott időn belül (a vállalkozói igazolvány, vagy cégbírósági bejegyzés iránti kérelem bemutatásával, az adókötelezettség keletkezésétől számított 15 napon belül, a tevékenység végzéséhez szükséges, engedély megszerzését követő 15 napon belül).

Egyes helyi adók esetében az adókötelezettség a bevallás benyújtásával jelenthető be, és az adóalany 15 napon belül köteles bejelenteni az adókötelezettséget érintő, változásokat.

Az adóhatóság az adóalanyt az adózó bejelentése szerint nyilvántartásba veszi:

Az adózás rendjének alkalmazása, mentességek, kedvezmények szabályai

- adószámmal,
- adóazonosító jellel,
- útlevekszám alapján a külföldi állampolgárok esetében.

Az adózónak az adóazonosító számát az adózással kapcsolatos minden iraton fel kell tüntetni. Ha a magánszemély adóazonosító jelét nem közli, a munkáltató és kifizető a kifizetést, az adókedvezmény, költségvetési támogatás igénybevételére jogosító igazolás kiállítását az igazolás kiadását megtagadja.

2. Az adó-megállapítás történhet:

- önadózással, melynek során az adót, költségvetési támogatást az adózó állapítja meg, vallja be, fizeti meg, igényli vissza,
- adólevonással, melynek lényege, hogy a munkáltató, kifizető levonja az adót,
- adóbeszedéssel, melynek során az adó az adóbeszedésre jogosult szedi be,
- kivetéssel, kiszabással, melynek lényege, hogy az adóhatóság utólagosan adó-megállapítással, illetve azonnali ellenőrzéssel állapítja meg az adót.

3. Az adókötelezettség harmadik eleme az adóbevallás, melynek legfontosabb szabályai:

- az adót meghatározott időpontig lehet bevallani,
- adónként, az erre a célra rendszeresített nyomtatványon teljesíthető,
- az adóbevallás lehet havi, negyedéves, éves,
- a munkáltató a levont adóelőleget és járulékot, a megállapított adót saját adóbevallása keretében vallja be,
- az adót az a munkáltató vallja be, akihez az adózó nyilatkozatát megtette,
- az adó megfizetése az adóbevallást nem pótolja,
- ha a helyi adót nem az adózó állapítja meg, addig nem kell újabb bevallást beadni, amíg az adókötelezettségben változás nem történik,
- az adóbevallást adótanácsadó, adószakértő ellenjegyezheti.

4. Az adókötelezettség következő eleme az adó megfizetése, melynek legfontosabb szabályai arra vonatkoznak, hogy az adót kinek, mikor, hogyan, és hová kell megfizetni.

Az adót, annak a személynek kell megfizetni, akit a jogszabály erre kötelez. Ha az adózótól nem hajtható be, akkor:

Az adózás rendjének alkalmazása, mentességek, kedvezmények szabályai

- az örökösétől, az örökrész erejéig,
- a megajándékozottól, a kötelezettség keletkezését követően okirattal juttatott ajándék erejéig,
- az adózó jogutódjától.

Az adó megfizetése történhet:

- az esedékesség időpontjában,
- a határozat jogerőre emelkedését követő 15 napon belül,
- a költségvetési kiutalási igény benyújtásának napjától számított 30 napon belül,
- a visszaigényelt áfa 45 napon belül, ha az adó összege meghaladja az 500 000 Ft-ot.

Az adóhatóság késedelmes költségvetési kiutalás esetén késedelmi pótlék fizetésére kötelezett, kivéve, ha a késedelmet az adózó mulasztása okozta, vagy az igénylés az összeg 50%-t meghaladóan jogosulatlan.

A megfizetés napja lehet:

- az a nap, amikor a bankszámlát megterhelték,
- az adót a pénzüintézet az adóhatóság pénztárába befizeti (ha a jogszabályok lehetővé teszik).

Az adó megfizetésének módja lehet:

- bankszámláról történő átutalással,
- készpénz-átutalási utalvánnyal, vagy folyószámláról történő átutalással.

Az adó megfizetése mindig az adónemnek megfelelő számú számlára történik, a bírságokat, pótlékokat a megfelelő külön számlára kell teljesíteni.

Az adóhatóság az adózó kötelezettségét, befizetéseit, kiutalásait nyilvántartja, a számla egyenlegéről az adózónak augusztus 31-ig, illetve azok számára, akiknek május 31-ig kell adóbevallást benyújtania, október 31-ig értesítést küld.

5. Az adókötelezettség fontos elemei a könyvvezetés, és bizonylatok nyilvántartása.

A jogszabály által előírt bizonylatokat, könyveket úgy kell kiállítani, a nyilvántartást úgy kell vezetni, hogy azok az adó alapjának, összegének, az adómentességek, kedvezmények, támogatások alapjának és összegének megállapítására alkalmasak legyenek.

Az adózás rendjének alkalmazása, mentességek, kedvezmények szabályai

A bizonylat megőrzésével kapcsolatban a jogszabály úgy rendelkezik, hogy azokat az adóhatságnál bejelentett helyen kell tárolni, szükség esetén, 3 munkanapon belül be kell mutatni, és legalább öt évig meg kell őrizni.

A bizonylatok elektronikus adathordozón is megőrizhetők, ha biztosított az összes adat előállítása, folyamatos leolvashatósága.

6. A nyilatkozattétel is fontos elemét képezi az adókötelezettségnek.

Az adóhatóság felhívására az adózó nyilatkozattételre kötelezhető az általa ismert, illetve nyilvántartásban szereplő olyan adatról, tényről, körülményről, amely a vele szerződéses kapcsolatban állt vagy álló adózó adókötelezettségének, adóalapjának, adókedvezményének, adójának megállapítását, illetve ellenőrzését teszi lehetővé.

Az adózás rendjének általános szabályaitól eltérő alkalmazások a gyakorlatban, az adómentességekben illetve adókedvezményekben valósulnak meg.

Az adómentesség az általános kötelezettség alóli, jogszabály által megengedett kivétel. Az adómentesség a gyakorlatban azt jelenti, hogy az adótárgya után az adót nem kell megfizetni, többnyire bevallani sem.

Az adókedvezmény az adóból nyújtott preferencia, amely a gyakorlatban azt jelenti, hogy a bevallott és meghatározott adót részben vagy egészben nem kell megfizetni.

II. ADÓMENTESSÉG AZ ADÓZÁS RENDSZERÉBEN

1. Adómentesség az általános forgalmi adó rendszerében

Az áfa rendszerében az adókötelezettség általános jellegű, kiterjed a gazdasági élet egész területére, mégis a rendelkezés bizonyos értékesítéseket, illetve meghatározott vállalkozói kört kivon a kötelezettség alól.

Az áfa- törvény által előírt tárgyi adómentesség tevékenységhez, termékhez, szolgáltatáshoz kapcsolódó adómentesség, melynek két fő formáját lehet megkülönböztetni:

- adólevonási joggal nem járó adómentességek,
- adólevonási joggal járó adómentességek.

A meghatározott vállalkozói kört érintő adómentességi forma, függetlenül a tevékenység jellegétől, a különböző feltételek megléte esetén választható alanyi adómentesség.

Az adólevonási joggal nem járó adómentességek

Az adólevonási joggal nem járó mentesség annyit jelent, hogy az ebben részesülő személy, nem köteles az általa értékesített termékek után az áfát befizetni és bevallani, de nem is jogosult az általa már kifizetett forgalmi adó levonására. Az ilyen adómentességben részesülő személy a számlában elkülönítve fel sem számíthatja az áfát vevőjének.

A beszerzést terhelő, le nem vonható áfa, költségként kerül elszámolásra.

Az új szabályok a közösségi irányelvre támaszkodva határozzák meg az adómentes tevékenységek körét.

Közérdekű tevékenység adómentessége

A törvény részletes felsorolást adva egyes közérdekű tevékenységeket adómentességben részesít, fontos azonban, hogy a kizárólag rendelkezés szerinti konkrét ismérvekkel meghatározott személy, szervezet által végzett ilyen jellegű tevékenység minősíthető adómentesnek.

Adómentes tevékenységek:

- az egyetemi postai szolgáltatás,
- a humán egészségügyi ellátás,
- a szociális ellátás keretében teljesített termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás,
- meghatározott típusú oktatások,
- a sportolással, testedzéssel kapcsolatos szolgáltatásnyújtás,
- a közszolgálati rádiós és televíziós műsorszolgáltatások nyújtása.

Az adómentesség feltétele egyrészt az előírt engedély és képesítés megléte, másrészt hogy a tevékenységet állami, vagy alapjában véve nyereségre nem orientált személy, szervezet végezze. A törvény legtöbb esetben a közszolgáltatót jelöli meg ilyen személynek.

A közszolgáltatók körét a törvény tételesen felsorolja:

- a költségvetési szerv az alapító okiratban megjelölt tevékenységek tekintetében,
- a társadalmi szervezet,
- egyesület,
- egyház,
- alapítvány, közalapítvány,

- nonprofit gazdasági társaság.

Az adólevonási joggal nem járó adómentességet biztosító tevékenységek körébe tartoznak még:

- a pénzügyi és biztosítási szolgáltatások,
- az ingatlanértékesítés,
- az ingatlan bérbeadása.

A törvényben konkrétan meghatározott pénzügyi és biztosítási szolgáltatások a sajátos jellegükre tekintettel élveznek adómentességet, továbbá a posta- és illetékbélyeg értékesítések, a szerencsejáték szolgáltatások.

A tevékenységek pontos körülhatárolása azért lényeges, mert léteznek olyan komplex ügyletek, ahol az alapügyletet el kell különíteni a hitelügylettől. Tipikusan ilyen ügylet a pénzügyi lízing.

Az ingatlanértékesítés adómentessége az egyéb ingatlan értékesítésére vonatkozik, az építési telek és az új ingatlan értékesítése adóköteles. Ugyanakkor az egyéb ingatlanok értékesítése az adóalany választása szerint adóköteles ügyletnek is tekinthető.

Az Áfa-törvény értelmében az ingatlanértékesítésre is vonatkozik a fordított adózás, ha annak feltételei fennállnak. Fordított adózás esetén a választás szerint adókötelessé vált ingatlanok értékesítésekor nem az értékesítő, hanem a belföldi vevő lesz az adófizetésre kötelezett.

Az ingatlanok bérbeadása főszabály szerint mentes az adó alól.

Az adómentes bérbeadások esetén is megilleti az adóalanyokat az adókötelezettség választása, amely az adófizetés mellett levonási jogot is biztosít.

A törvény kivételként felsorol néhány olyan ingatlan bérbeadását, amely kötelezően adóköteles ügyletnek tekintendő. Ilyenek:

- kereskedelmi szálláshely- szolgáltatás nyújtását szolgáló ingatlanok bérbeadása,
- a közlekedési eszközök elhelyezésének, parkolásának biztosítására szolgáló ingatlanok bérbeadás,
- az ingatlannal tartósan összekötött gép, egyéb berendezés bérbeadása,
- a széf bérbeadása.

Ezek az ügyletek tehát adóköteles szolgáltatásnak minősülnek, amelyek után minden esetben fel kell számítani az adót, ugyanakkor az adóalany jogosult az előzetesen felszámított adót levonni.

Az egyéb termékek esetében, a közösségi irányelveknek megfelelően, nem kell adót fizetni, de nem nyílik lehetőség utólag sem az időarányos levonási jogra.

Az adólevonási jog melletti adómentességek

A Közösség másik tagállamába irányuló termékértékesítés adómentes, ha az igazoltan másik tagállamba kerül, és a vevő más tagállambeli adóalany, vagy nem adóalany jogi személy, aki a saját tagállamában a beszerzés után adófizetésre kötelezett. Az adómentes Közösségen belüli termékértékesítés adólevonási joggal jár, vagyis az értékesítéshez kapcsolódó beszerzések előzetesen felszámított adója levonható.

Az Áfa-törvény értelmében a termék Közösségen kívüli értékesítése, azaz a termékexport adómentes levonási joggal bír, ami azt jelenti, hogy az adóalany jogosult beszerzéseit terhelő előzetesen felszámított adó levonására. Ennek feltétele, hogy a termék a vámhatóság által igazolt módon elhagyja a Közösség területét. Különbséget tesz a jogszabály a fuvarozó személye alapján, a termékexporthoz kapcsolódó adómentesség esetében. Ha exportőr fuvarozza, fuvaroztatja a terméket harmadik országba, mindegy kinek értékesíti a terméket, az adómentesség feltétele teljesül. Ha a vevő fuvarozza, fuvaroztatja a terméket, abban az esetben akkor adómentes az értékesítés, ha a vevő nem bír illetékességgel belföldön, nincs lakóhelye, vagy telephelye Magyarországon.

Az adólevonással járó jog nem csak a termékértékesítésekre vonatkozik, hanem a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatásnyújtásokra is, ha a törvényben meghatározott feltételek teljesülnek. Ilyen például a bér munka.

Az adómentesség feltételei a következők:

- a termék feladását, fuvarozását maga, vagy javára más végzi,
- a termék feladását, fuvarozását a szolgáltatás igénybevevője maga, vagy javára más végzi,
- a terméket a szolgáltatásnyújtás teljesítésekor, de legfeljebb a teljesítés napját követő 90 napon belül a Közösségen kívülre kell helyezni, amelyről a kiléptető hatóságnak igazolást ad,
- a terméket a szolgáltatás teljesítése és a kiléptetés közötti időszakban nem lehet használni, hasznosítani,
- ha terméket a szolgáltatás igénybevevője fuvarozza, illetve fuvaroztatja el, nem lehet belföldön letelepedett adóalany.

Az adómentesség minden olyan termékre vonatkozik, amelyet a vámhatóság a Közösségen kívülre igazoltan kiléptet.

Az adómentesség érvényes a nemzetközi közlekedéshez, az adóraktározási eljárásokhoz kapcsolódóan valamint termékimport esetében is.

A különös feltételek között tárgyalja a törvény az alanyi adómentességet.

A belföldön gazdasági céllal letelepedett, vagy belföldön lakóhellyel, illetve szokásos tartózkodási hellyel rendelkező áfa-alanyt a törvény által meghatározott esetben alanyi áfa-mentesség illeti meg. Az alanyi adómentesség nem kötelező, hanem kérhető, választható. A vállalkozónak minden évben nyilatkoznia kell a választásról, a tárgyévet megelőző év december 31-ig.

Az alanyi áfa-mentességet választó adóalany áfa fizetésére nem kötelezett, de az áfa levonási jogát sem gyakorolhatja.

A választás lehetősége értékhatárhoz kötött. Az alanyi adómentesség választására jogosító értékhatár:

- a bejelentést megelőző évben belföldön az általa teljesített termékértékesítések és szolgáltatásnyújtások összesített ellenértéke, valamint
- a bejelentés adóévében a gazdasági tevékenysége után, ésszerűen várható bevétele időarányosan nem haladja meg az 5 millió forintot.

Az értékhatár számításánál nem kell figyelembe venni, így nem tartozik az 5 millió Ft-os értékhatárba:

- a mezőgazdaságból származó bevétel,
- az adóalany vállalkozásában tárgyi eszközként használt termék értékesítése,
- külföldön teljesített termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás,
- új közlekedési eszköz adómentes Közösségen belüli értékesítése,
- adómentes pénzügyi és biztosítási szolgáltatások.

Fontos tudni, hogy az alanyi adómentességet választott adóalany által külföldön teljesített szolgáltatások nem tartoznak az alanyi adómentesség körébe.

Lényeges továbbá, hogy az alanyi adómentességet választó adóalanyra is vonatkozik a számla-, illetve nyugtaadási kötelezettség.

Amennyiben az áfa alany elveszti az adómentességet az értékhatár átlépése miatt, az adót visszamenőleg nem kell megfizetnie, csak arra az értékesítésre, illetve annak a teljes ellenértékére, amellyel meghaladta az összeghatárt.

Az alanyi alapon biztosított adómentesség legfontosabb jellemzői tehát, hogy az értékesítést nem terheli áfa, így az arról kiállított számlában nem lehet az áfát elkülönítetten feltüntetni, és a beszerzéseket terhelő áfát sem lehet levonni.

2. Adómentesség a társasági adó rendszerében

A társasági adótörvény kiemeli azokat a jogi személyeket, amelyek gazdálkodása és emiatt adóalap megállapítása is sajátos. Meghatározza a speciális adóalanyokat és csak szűk körben, mentesíti a vállalkozási tevékenységet végzőket, az adó fizetése alól. Az adóalanyok egy része nem vállalkozás tevékenység végzésére jött létre, ebből következően elsődleges célja nem a jövedelemszerzés és vagyongyarapodás. E szervezetek osztársadalmi szükségletek és érdekek kielégítését szolgálják.

A törvény az alábbi speciális adóalanyokat emeli ki:

- az alapítvány, a közalapítvány, a társadalmi szervezet, a köztestület, az egyház, a lakásszövetkezet, az önkéntes kölcsönös biztosító-pénztár, a közhasznú-, kiemelkedően közhasznú felsőoktatási intézmény,
- az iskolaszövetkezet,
- a közhasznú-, kiemelkedően közhasznú nonprofit gazdasági társaság, a vízi társulat és aszociális szövetkezet,
- az MRP.

Az első csoportba tartozó közhasznú és kiemelkedően közhasznú szervezetek besorolásához, a törvényben meghatározott tevékenység végzése szükséges. Ilyen célok lehetnek az egészségmegőrzés, gyógyító, rehabilitációs tevékenység, szociális, tudományos, kulturális tevékenység, műemlékvédelem, környezetvédelem, sport.

A kiemelkedően közhasznú jogállású szervezeteknek olyan feladatokat kell ellátnia, amely állami szerv, vagy önkormányzat feladatát képezi.

A közhasznú szervezetnek nem minősülő alapítványokra, az adományra vonatkozó szabályok nem alkalmazhatók.

Ezek a szervezetek alanyai a társasági adónak. A nem nyereségorientált szervezetek esetében a törvény az általánostól eltérő adóalap megállapítást ír elő, illetve megszabja, hogy az általánosan elszámolandó adóalap korrekciók közül, melyiket kell esetükben választani és elszámolni.

A társasági adótörvény csak szűk körben mentesíti a vállalkozási tevékenységet végzőket az adó fizetése alól.

Az arányt a kedvezményezett vállalkozási tevékenység mértékét meghaladóan elért vállalkozási bevétel és a vállalkozási tevékenység összes bevételének hányadosaként két tizedes jegy pontossággal kell számítani.

Az adózás rendjének alkalmazása, mentességek, kedvezmények szabályai

Feltételes adómentessége van az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárnak, ha a pénztár vállalkozási tevékenységből származó bevétele nem haladja meg a pénztár összes bevételének 20 %-át.

A harmadik csoportba tartozó vízi társulat, a közhasznú, kiemelkedően közhasznú nonprofit gazdasági társaság, és a szociális szövetkezet a kettős könyvvitel szabályai szerint köteles megállapítani a tevékenységből származó adózás előtti eredményét. Az adóalap megállapítása néhány eltéréssel az általános szabályok szerint történik.

A társasági adótörvény felsorolja a vállalkozási tevékenységnek nem minősülő közcélú tevékenységeket, amelyekre adómentesség vonatkozik.

A fentebb leírt szervezeteknél a külön rendelkezés alapján megállapított adóalapot meg kell osztani adómentes és adóköteles részre. A megosztást olyan arányban kell elvégezni, amilyen arányt az összes bevételen belül a közfeladatként végzett tevékenység bevétele képvisel.

Nem kell az adót megfizetnie, vagyis adómentessége van bizonyos bevételi határig a közhasznú szervezeteknek, illetve kiemelkedően közhasznú szervezeteknek.

A kedvezményezett vállalkozási tevékenység mértéke közhasznú szervezet esetében az összes bevétel 10 % - a, de legfeljebb 20 millió Ft, kiemelkedően közhasznú szervezet esetében az összes bevétel 15 % - a. A két korlát közül az alacsonyabb összegű az irányadó az adómentesség meghatározásánál.

3. Adómentesség a személyi jövedelemadó rendszerében

A személyi jövedelemadóban az adókötelezettség a magánszemély jövedelmére vonatkozik, amelyet a bevételből kell meghatározni. Ez utóbbit a törvény tágabban értelmezi, mint ahogy az a gyakorlatban szokásos.

A bevétel a magánszemély által bármilyen jogcímen és bármely formában másától megszerzett vagyoni érték.

A törvény tételesen felsorolja a bevételnek minősülő jövedelmeket.

A személyi jövedelemadó rendszerében az adómentességet a bevételnek nem számító összegek testesítik meg, amelyek között a legnagyobb kört a hagyományos értelemben vett adómentes bevételek jelentik. Az adómentes bevételek egy része az egyes jövedelemtípushoz kapcsolódik, és ennek megfelelően kerülnek szabályozásra, másik részészt az adótörvény I.sz. melléklete tartalmazza. Az adómentes bevételek alapján a magánszemélynek nem keletkezik adókötelezettsége, vagyis ezeket, a tételeket az összjövedelem számításakor nem kell figyelembe venni.

Az adómentes bevételek legfontosabb csoportjai a törvény I. számú melléklete alapján:

– az úgynevezett szociálpolitikai jellegű bevételek, melybe beletartoznak az állami szociális, vagy társadalombiztosítási rendszer keretében nyújtott különböző segélyek, az árvaellátás, házastárs után járó jövedelempótlék, a családi pótlék, helyi önkormányzat által nyújtott, törvényben meghatározott segélyek, a rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,

– a lakáshoz kapcsolódó adómentes bevételek, melyekbe beletartoznak a helyi önkormányzati támogatások, lakásépítési kedvezmények, közműfejlesztési támogatások, házassági vagyonközösség megszűnése esetén a megváltásból származó jövedelem, a 2006. december 31-ig kihirdetett helyi önkormányzati rendelet alapján nyújtott lakáscélú támogatás,

– adományok felhasználása körében adómentes a magánszemély részére kifizetett azon összeg, melyet az oktatási intézményekben folytatott tanulmányokra, kutatásra, külföldi tanulmányútra ösztöndíj címén folyósítanak,

Egyes tevékenységekhez kapcsolódóan is vannak adómentes bevételek, pl. a külföldi tartózkodásra külföldről kapott ösztöndíj, külföldi hallgató részére folyósított juttatás, kedvezmény, a Nobel-, Kossuth-, Széchenyi díj tárgyasult formája, olimpiai 1-6. helyezéshöz kapcsolódó érem, trófea tárgyasult formája, továbbá az egyházi személynek egyházi szertartásért, vagy egyházi szolgálatért magánszemély által közvetlenül, vagy közvetve adott vagyoni érték, valamint a központi költségvetésből egyházi személy részére adott jövedelempótlék.

A károk megtérülése, a kockázatok viselése körében adómentes az elemi károk, katasztrófák esetén a károsultaknak nyújtott állami támogatás, vagy közadakozásból nyújtott segély vagy támogatás, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár tagjának az egyéni számlájára befektetések hozamai címén jóváírt összeg. 2008-tól kibővült a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltatás összegével, vagyis adómentes az összeg, amelyet a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmény a magánszemélyt megillető követelés tőkeérték- emelkedése ellenében ír jóvá.

Az adózás rendjének alkalmazása, mentességek, kedvezmények szabályai

Adómentes a biztosító törvényben meghatározott szolgáltatása, kivéve a tíz évnél rövidebb lejáratú életbiztosítás, valamint a 3 évnél rövidebb lejáratú nyugdíjbiztosítás esetén az egyösszegű szolgáltatási címen, kifizetett összegből a kamatnak minősülő részt.

Egyéb indokkal adómentes a hitelintézet, befektetési szolgáltató, pénzügyi vállalkozások szolgáltatásából származó 10 ezer forintot meg nem haladó követelések elengedése.

Az adómentes természetbeni juttatások között említi a törvény az állami, helyi önkormányzati, társadalombiztosítási, egyházi forrásból származó oktatási, egészségügyi, szociális ellátást, valamint a Magyar nemzeti üdülési alapítvány által pályázat alapján a szociálisan rászorulóknak üdülési csekk formájában juttatott bevételt. Adómentes természetbeni juttatásnak minősül a magánszemélynek adott munkaruha.

Adómentes a helyi vagy kisebbségi önkormányzat, az egyház, a közalapítvány által a lakosság széles körét érintő szolgáltatás, a fogyasztásra juttatott étel, ital.

Adómentesnek minősül a társasági adóalanyok által nyújtott, társasági adóalapot növelő reprezentáció és üzleti ajándék alapján meghatározott bevétel, valamint 2010-től a kifizető által biztosított védőoltás.

4. Adómentesség a helyi adók rendszerében

A helyi adók közül csak a helyi iparüzési adó biztosít szűk körben adómentességet. Az adómentesség feltétele, hogy a vállalkozás számított adóalapja nem haladja meg a 2,5 millió forintot. Mivel a helyi adók szabályozása keret jellegű a helyi önkormányzat az adómentesség jogosultsága szempontjából a 2,5 millió forintnál alacsonyabb összeget is meghatározhat.

Az adómentesség a foglalkoztatás bővítését segíti amennyiben a vállalkozó által foglalkoztatott éves átlagos állományi létszám növekedéséhez kapcsolódik.

Az adóalap mentessége valamennyi vállalkozót megilleti, aki létszámbővítést hajt végre, függetlenül annak mértékétől.

Az adóalap mentességének mértéke minden egész fő növekménye után 1 millió forint. Abban az esetben, ha az adóévben az átlagos állományi létszám 5%-ot meghaladó mértékben csökken, az előző évben igénybe vett mentesség összegével meg kell növelni az adóévi alapot.

5. Adómentességek a vagyonadó, gépjárműadó és cégautó adó esetén

Az egyes nagy értékű vagyontárgyakat terhelő adóról szóló 2009. évi LXXVIII: törvény (Nért.) 2010. január 1-én lépett hatályba. Az alkotmánybíróság döntése szerint a törvény lakóingatlanra vonatkozó rendelkezése nem lépett hatályba.

Jelenleg az egyes vagyontárgyakat terhelő adónak, három önálló eleme van:

- a vízi járművek adója,
- a légi járművek adója,
- a nagy teljesítményű személygépkocsik adója.

Az adóalany az a személy, aki a nagy értékű vagyontárgy tulajdonosa, az adókötelezettség a megszerzést követő év első napján keletkezik.

Adómentesség érvényesül a vízi járművek adója alól: az engedély kötelezettség alá eső tevékenység ellátására üzemeltetett vízi jármű,

- a sportról szóló törvény szerinti sportszövetség, egyesület tulajdonában , üzemeltetésében lévő vízi jármű,
- az 1950. év előtt tervezett történelmi vízi jármű.

Mentes a légi járművek adója alól:

- a sportszövetség és azzal tagsági jogviszonyban álló sportegyesület tulajdonában lévő légi jármű,
- a Légi Üzemeltetési engedéllyel rendelkező szervezet tulajdonában vagy üzemeltetésében álló légi jármű, amelyet üzleti célra használnak.

A gépjárműadót az 1991. évi LXXXII. Törvény iktatta be, amely az adómentesség keretében alanyi, céltól függő és tárgyi adómentességet alkalmaz.

Alanyi jogon mentesek azok a gépjárművek, amelyek:

- a költségvetési szervek, egyházak tulajdonában állnak,
- társadalmi szervezet, vagy alapítvány tulajdonában vannak és a gépjármű tulajdonosának társasági adófizetési kötelezettsége nem keletkezett a tárgyév megelőző évben.

Az üzemeltetés céljától függően adómentes:

- a helyi és helyközi tömegközlekedés lebonyolítására szolgáló,
- a tűzoltó szerkocsinak minősülő gépjármű,
- bejelentett, súlyosan mozgáskorlátozott személy szállítására szolgáló személyszállító gépjármű,

- a kizárólag elektromos hajtómotorral ellátott személygépkocsi.

Tárgyi adómentességet élvez az a gépjármű, amelynek adómentességét nemzetközi egyezmény biztosítja (pl. diplomáciai, külkereskedelmi képviseltek gépjárművei stb.)

A cégautó adót a nem magánszemély tulajdonában álló, továbbá az olyan akár magánszemély tulajdonában álló magyar rendszámú, akár külföldön üzembe helyezett személygépkocsi után kell megfizetni, amely után a számvitelről szóló törvény szerinti költséget, ráfordítást, illetve személyi jövedelemadó törvénye szerint tételes költségelszámolási módszerrel költséget, értékcsökkenési leírást számolta el.

Mentes az adó alól az a személygépkocsi:

- amelyet megkülönböztető jelzést adó készülékkel szereltek fel,
- amelyet egyház, egyházi karitatív szervezet alapfeladatainak ellátásához üzemeltet,
- amelyet továbbértékesítési céllal szereztek be,
- amely halott-szállításra szolgál,
- amelyet a megváltozott munkaképes dolgozók foglalkoztatásáról szóló jogszabályban meghatározott célszervezet kizárólag szállításra üzemeltet,
- amelyet kizárólag az egészségbiztosítási szerv által finanszírozott házi orvosi, házi gyermekorvosi tevékenység ellátás érdekében üzemeltet.

III. ADÓKEDVEZMÉNYEK AZ ADÓZÁS RENDSZERÉBEN

1. Adókedvezmények az általános forgalmi adó rendszerében

Az Áfa-törvény szerint az adókedvezmények a különleges adózási módok alapján valósulnak meg a gyakorlatban.

A különleges adózási módok az áfa rendszerében a következő tevékenységekhez kötődnek:

- a mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany különleges jogállás,
- utazásszervezési szolgáltatás,
- a használt ingóságokra, műalkotásokra, gyűjteménydarabokra és régiségekre vonatkozó, különös szabályok, befektetési célú arany forgalmazásának különös adózási szabályai.

A mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalanyok választhatnak, hogy a normál rendszer keretében tételesen számolják-e fel az áfát, vagy kötelező módon élnek az Áfa-törvényben biztosított különleges jogállásukkal, amely szerint az ügyletek után adót nem kell felszámítani, de az előzetesen felszámított adót sem lehet levonni. A le nem vonható adót ellentételezi az ügylet ellenértékének részét képező kompenzációs felár. A törvény a különleges jogállás választását alanyi, tárgyi és egyéb feltételekhez köti. A kompenzációs felár alapja a felvásárlási ár, mértéke a növény, növényi termékek esetén 12%, állat és állati eredetű termékek esetén 7%. A kompenzációs felárat a felvásárló előzetesen felszámított adóként saját bevallásában igényli vissza.

A hatályos jogszabályok szerint az adólevonási jog csak a kompenzációs felárral növelt ellenérték maradéktalan megtérítésekor érvényesíthető.

Az alanyi adómentesség alatt teljesített ügyletekről számlát kell kiállítani, amelyben természetesen adót feltüntetni nem lehet. Az utazásszervezési szolgáltatások esetén a különös adózási mód olyan szolgáltatásokra alkalmazandó, melyek jellegadó tartalmuk alapján turisztikai szolgáltatásnak minősülnek. A szervezéssel nem járó szolgáltatások esetén az árrés adózás nem alkalmazható, vagyis az Áfa-törvény általános szabályai szerint kell eljárni. Az utazásszervezési szolgáltatásokat önálló pozíciószámon tartják nyilván, ebben az esetben a fizetendő adó alapja az árrés-tömeg.

A használt ingóságokra, műalkotásokra, gyűjteménydarabokra és régiségekre vonatkozó különös szabályok az ún. különbözet szerinti adózás alapján térnek el az általános szabályoktól. A viszonteladókra vonatkozó rendelkezések szerint az adó alapja a termék árrése, csökkentve magával az árrésre jutó adó összegével. Az árrés, az eladott termék értékesítési, és beszerzési árának különbözete.

A nyilvános árverés szervezőjére vonatkozó különös szabályok szerint az adó alapja pénzben kifejezett különbözet. A különbözet számítása során az árverési vételárat (ami vámokkal, illetékekkel növelt érték), csökkenteni kell a nyilvános árverés szervezőjének megbízóját illető összeg és a nyilvános árverés szervezője által a vevőre áthárított és fizetendő adó összegével.

A befektetési célú arany forgalmazásának különös adózási szabályait 2004. május elsejétől az Áfa-törvény is tartalmazza. A törvény rendelkezése értelmében adómentes a befektetési célú arany mindenfajta értékesítése, ugyanakkor az adóalany számára az általános szabályok szerinti adózás választását is lehetővé teszi az adóhatóság előzetes, kötelező értesítése alapján.

2. Adókedvezmények a társasági adó rendszerében

A nyereség adóztatás egyik fontos alapelve, hogy a vállalkozások számára azonos versenyhelyzetet teremtsen, szemléletében egységes legyen

Az adókedvezmények rendszere a társasági adóban az elmúlt évek során sokat változott, jelenleg az alábbi területeken érvényesül:

- beruházási ösztönzési céllal,
- fejlesztési céllal,
- kis- és középvállalkozások adókedvezménye,
- egyéb kedvezmények.

Az adókedvezmények az önadózás keretében, adóvisszatartás formájában érvényesíthetők, vagyis a fizetendő adó az adókedvezményeket nem tartalmazza. Az adókedvezményre való jogosultságot az adóalanynak az ellenőrzés során igazolnia kell. Az adókedvezmény az adó mértékéig érvényesíthető.

A beruházási adókedvezmény érvényesíthető:

- elmaradott térségek, tartós munkanélküliséggel sújtott területeken,
- kiemelt nagyságrendű beruházások esetén.

Az adókedvezmény mértéke 100%, amit azonban árbevétel–arányosan lehet elszámolni.

Elmaradott térségek besorolása alapján adókedvezményben részesülhet a minősített térségben székhellyel rendelkező adóalan, aki a térségben legalább 3 milliárd forint értékű, termék-előállítást szolgáló beruházást helyez üzembe.

A kiemelt beruházások adókedvezménye hovatartozástól függetlenül igénybe vehető, ha az adóalan legalább 10 milliárd Forint értékű, termék-előállítást szolgáló, beruházást valósít meg.

Az adó mértéke 100%, amelyet azokban az években számolhat el, amelyekben az átlagos állományi létszámot 500 fővel növeli.

A fejlesztési adókedvezmény igazodik az uniós irányelvekhez.

A szabályok értelmében csak előzetes bejelentés alapján igényelhető. Az adókedvezményre jelenértéken legalább 3 milliárd forintos, illetve kedvezményezett települési önkormányzat területén megvalósított beruházás estében jelenértéken legalább 1 milliárd forintos beruházással lehet jogot szerezni.

Az elszámolható költségek jelenértékének kiszámításához a kérelem, illetve a bejelentés benyújtásának időpontjában érvényes referencia rátát kell figyelembe venni.

Az adókedvezmény összege a beruházás meghatározott százalékos értéke, mely régióként eltérő:

- Észak-Magyarország, Észak- Alföld, Dél-Dunántúl tervezési-statisztikai régióban 50 %,
- Közép-Dunántúl tervezési-statisztikai régióban 40 %,
- Nyugat-Dunántúl tervezési-statisztikai régióban és Pest megyében 30%,
- Budapesten 25%, 2011-től 10 %.

Az igénybe vett adókedvezmény egy-egy adóévben nem haladhatja meg a társasági adó 80%-át.

A kis-és középvállalkozások adókedvezményét a tárgyi eszköz beszerzésére, előállítására, kötött hitelszerződés alapján fennálló hitel kamata után lehet igénybe venni.

Az adókedvezmény mértéke az adóévbe fizetett kamat 40% - a, de 2004. után megkötött hitelszerződések esetén legfeljebb 6 millió forint.

A törvény szankciókat alkalmaz arra az esetre, ha az adóalany nem felel meg a jogszabályi előírásoknak, melyek szerint az adókedvezményt késedelmi pótlékkal növelten kell visszafizetni.

Az egyéb kedvezmények a szoftverfejlesztésekhez, a filmgyártáshoz, valamint az előadó-művészeti szervezetekhez és a szövetkezetekhez kapcsolódnak. A szoftverfejlesztéshez kapcsolódó kedvezmény a bérköltség 10%-ának megfelelő adókedvezményt biztosít, a filmgyártáshoz kapcsolódó kedvezmény két részletből tevődik össze. A támogatást nyújtónál társasági adókedvezmény, míg a film-és videó-gyártás célját szolgáló beruházáshoz fejlesztési adókedvezmény vehető igénybe.

A szövetkezeti törvény alapján a szövetkezetek 2007-től az adóévben képzett közösségi adóalap 6,5 %- át vehetik, adókedvezményként, igénybe.

3. Adókedvezmények a személyi jövedelemadó rendszerében

A személyi jövedelemadó esetén az adókedvezmények az összevont adóalap adóját csökkentik, míg a külön adózó jövedelmek esetén adókedvezményről nem beszélhetünk.

A kedvezmények csak az összevont adóalap adójáig érvényesíthetők.

Az igénybevétel első feltétele, hogy a magánszemély rendelkezzen összevonandó jövedelemmel és annak adójával. Az adókedvezmények további jellemzője, hogy azok általában csak meghatározott feltételek megléte esetén vehetők igénybe.

Az adózás rendjének alkalmazása, mentességek, kedvezmények szabályai

Az adókedvezmények elszámolására nettó módon kerül sor, azaz az összevont adóalap adóját kedvezményekkel csökkentve kell a fizetendő adót meghatározni.

A hatályos törvény értelmében a magánszemély az összevont adóalap adójából a következő kedvezményeket vonhatja le:

- őstermelői kedvezmény,
- személyi kedvezmény,
- családi kedvezmény,
- egyéb kedvezmény.

A mezőgazdasági őstermelő a tevékenységéből származó jövedelem adóját, és a könyvelői díj kedvezmény összegét, de legfeljebb 100 ezer forint kedvezményt számolhat el.

Ha a magánszemély összes jövedelme az adóévben a 7 millió 620 ezer forintot nem haladja meg, az őstermelőt megillető kedvezmény egésze, míg a z értékhatár túllépése esetén csak az értékhatárt meghaladó rész 15 % -val csökkentett összeg érvényesíthető az őstermelői kedvezményeknek.

A személyi kedvezményt a súlyosan fogyatékos magánszemélyek vehetik igénybe az adóév első napján érvényes havi minimálbér 5 % - nak megfelelő összeget számolhatnak el, a kedvezményre nem vonatkozik jövedelemkorlát, és azt igazolás alapján lehet elszámolni.

A családi kedvezményt az a magánszemély veheti igénybe, aki

- családi pótlékra jogosult, vagy
- várandós nő és vele közös háztartásban élő házastársa,
- közös háztartásban él rokkantsági járadékban részesülő, vagy családi kedvezményre jogosult személlyel, ha többen élnek egy háztartásban, akkor döntésük alapján közülük egy minősül családi kedvezményre jogosultnak.

A családi kedvezmény kedvezményezett eltartottakként és jogosultsági hónaponként 4 ezer forint, feltéve, hogy az adott hónap bármely napján az eltartottak száma a 3 főt eléri.

Az adókedvezmény teljes összege akkor jár, ha a magánszemély éves jövedelme nem haladja meg a törvényben előírt értékhatárt.

Az értékhatárok a következők szerint alakulnak:

- 7 millió 620 ezer forint, ha az eltartottak eléri, de nem haladja meg a 3 főt,
- 8 millió255 ezer forint, ha az eltartottak száma nem haladja meg a 4 főt,

Az adózás rendjének alkalmazása, mentességek, kedvezmények szabályai

- 8 millió 890 ezer forint, ha az eltartottak száma nem haladja meg az 5 főt,
- 9 millió 525 ezer forint, ha az eltartottak száma nem haladja meg a 6 főt,
- 10 millió 160 ezer forint, ha az eltartottak száma meghaladja a 6 főt.

Ha súlyosan fogyatékos magánszemélynek önálló jövedelme is van, úgy a fogyatékos személynek jár a személyi adókedvezmény, függetlenül attól, hogy eltartója is igénybe veheti a családi adókedvezményt.

Egyéb kedvezményként vonható le az összevont adóalap adójából az egyéni vállalkozói kivét – kiegészítésre jutó átlagos vállalkozói személyi jövedelemadója, valamint a személyes közreműködői díjkiegészítésre jutó átlagos társasági adó.

A törvény a kedvezmények érvényesítésének sorrendjét is meghatározza, melyek a következők:

- lakáscélú törlesztés áthúzódó kedvezménye,
- személyi kedvezmény,
- őstermelői kedvezmény,
- családi kedvezmény,
- egyéb kedvezmény.

Az átmeneti szabályok alapján érvényesíthető kedvezmények közül a lakáshitel-törlesztés kedvezménye 2007. január 1-jével megszűnt, míg a tandíjkedvezményt 2010. január 1-jétől új jogosultság alapján már nem lehet igénybe venni.

4. A helyi adóknál, a vagyonadónál és a gépjárműadónál érvényesíthető adókedvezmények

A helyi adók esetében, a helyi iparűzési adó körében biztosít a törvény adókedvezményre lehetőséget, ha az adó alapja nem haladja meg a 2, 5 millió forintot. Mivel a helyi adók szabályozása keret jellegű, az önkormányzat ennél alacsonyabb adóalap összeget is meghatározhat az adókedvezmény érvényesítéséhez.

Az adókedvezmény terjedelmének, mértékének valamennyi vállalkozó számára azonosnak kell lenni.

Az eva – alanyok esetében kedvezmény, hogy az iparűzési adóalap 50 %- a után kell az adót megfizetni. Az iparűzési adó mértékének felső határa 2 %.

A vagyonadó körében a nagy teljesítményű személygépkocsik esetében a kizárólag elektromos és hibrid meghajtásúakat 50 %- os adókedvezmény illeti meg, valamint ugyanekkora mértékű adókedvezményt vehet igénybe a 3 vagy több gyermeket háztartásában nevelő tulajdonos is egy darab személygépkocsija után.

Gépjárműadó esetén a hatályos törvények alapján 20, 30 % -os adókedvezmény vehető igénybe műbizonylat alapján, a feltételeknek megfelelő gépjárművek után.

A cégautó-adót az EVA – alanyok nem kell megfizetnie, illetve a negyedévre fizetendő cégautó-adóból levonható az ugyanazon személygépkocsi után az adóalany terhére az önkormányzati adóhatóság által kivetéses módszerrel megállapított gépjárműadó, illetve önadózással megállapított nagy teljesítményű gépjárművek vagyonadója. A levonáshoz az egyidejűség fennállása szükséges.

Összefoglalás

Az adózás általános szabályai a mérvadók az adóalanyok adókötelezettségét illetően, mégis fontos hogy az általánostól eltérő szabályokat is ismerjük, hiszen az adómentesség, és adókedvezmény érvényesítése az adóoptimalizálás szempontjából fontosak.

Az adómentesség az áfa esetében tevékenységhez kötött, illetve alanyi adómentesség formájában érvényesül. Az adókedvezmények a különleges adózási feltételekben valósulnak meg.

A társasági adózásban adómentesség a nonprofit gazdasági társaságokat illeti meg, míg az adókedvezmények beruházásokhoz, fejlesztésekhez, kis- és közép vállalkozásokhoz kapcsolódóan, és egyéb feltételek mellett érvényesíthetők.

A személyi jövedelemadózáásban az adómentesség a bevételnek nem minősülő jövedelmekhez kapcsolódik, az adókedvezmények pedig az összevonásra kerülő jövedelmek megállapításánál lehetnek őstermelői, személyi, családi és egyéb kedvezmények.

A helyi adók esetében az adómentesség és adókedvezmény értékhatárhoz kötött, de a keretszabályozás miatt ezek eltérőek lehetnek az egyes települési önkormányzatoknál. A vagyonadó és más egyéb adó esetében bizonyos adótárgyak vonatkozásában, és a kettős adózás elkerülése érdekében a törvény biztosít adómentességet és adókedvezményt is.

MUNKKANYAG

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Tanulmányozza az adózás rendjéről szóló törvényt (2003.évi XCII. Törvény, Art.) és készítse az olvasottakról írásos feljegyzést!
2. Tanulmányozza a jelenleg hatályos, áfára vonatkozó jogszabályt (2007. évi CXXVII. Törvény, Áfa-törvény) és készítse róla írásos feljegyzést!
3. Tanulmányozza a társasági adóról szóló törvényt (1996. évi LXXXI. Törvény) és készítse róla írásos feljegyzést! Állapítsa meg, hogy mikor szűnt meg a társas vállalkozások osztalékadó kötelezettsége!
4. Tanulmányozza a személyi jövedelemadóról szóló törvényt (1995. évi CXVII: Törvény) és értelmezze a személyi hatály, a tárgyi hatály, a területi hatály, az időbeli hatály fogalmát!
5. Tanulmányozza a többször módosított helyi adókról szóló törvényt (1990. évi C. Törvény, Htv.), és állapítsa meg, melyik három adótípus tartozik a helyi adók körébe!
6. Tanulmányozza az egyes nagy értékű vagyontárgyakat terhelő adóról szóló törvényt (2009. évi LXXVIII: Törvény, Nért.) és állapítsa meg, mikortól hatályos, valamint, hogy melyik rendelkezése nem lépett életbe!
7. Tanulmányozza a gépjármű adóztatásáról szóló törvényt és állapítsa meg, milyen alapvető jellemzői vannak!
8. Határozza meg, hogy a cégautó-adó fizetési kötelezettsége mikor keletkezik és mi a mértéke?

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Sorolja fel az adókötelezettség legfontosabb elemeit!

Blank area for writing the answer to the first task, containing three horizontal lines.

2. feladat

Határozza meg az adómentesség és adókedvezmény fogalmát!

Blank area for writing the answer to the second task, containing six horizontal lines.

3. feladat

Milyen két formája van a tevékenységhez kapcsolódó adómentességnek?

Az adózás rendjének alkalmazása, mentességek, kedvezmények szabályai

4. feladat

Fogalmazza meg, mi a lényege az alanyi adómentességnek az általános forgalmi adózásban?

5. feladat

Milyen területeken és hogyan érvényesül az adómentesség a társasági adóban?

6. feladat

Az adókedvezmények milyen főbb formái vannak a társasági adóban?

7. feladat

Hogyan érvényesül az adómentesség a személyi jövedelemadóban?

Az adózás rendjének alkalmazása, mentességek, kedvezmények szabályai

8. feladat

Sorolja fel, az összevont adóalap és fizetendő adóösszeg megállapításánál, milyen sorrendben érvényesíthetők a kedvezmények?

9. feladat

Hogyan valósul meg a helyi adóknál az adómentesség és adókedvezmény?

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Sorolja fel az adókötelezettség legfontosabb elemeit!

Bejelentés, nyilvántartásba vétel, az adó megállapítása, az adó bevallása, könyvvezetés, bizonylatok őrzése, nyilatkozattétel.

2. feladat

Határozza meg az adómentesség és adókedvezmény fogalmát!

Az adómentesség az általános kötelezettség alóli, jogszabály által megengedett kivétel. Az adómentesség a gyakorlatban azt jelenti, hogy az adótárgya után az adót nem kell megfizetni, többnyire bevallani sem.

Az adókedvezmény az adóból nyújtott preferencia, amely a gyakorlatban azt jelenti, hogy a bevallott és meghatározott adót részben vagy egészben nem kell megfizetni.

3. feladat

Milyen két formája van a tevékenységhez kapcsolódó adómentességnek?

Az áfa-törvény által előírt tárgyi adómentesség tevékenységhez, termékhez, szolgáltatáshoz kapcsolódó adómentesség, melynek két fő formáját lehet megkülönböztetni:

- adólevonási joggal nem járó adómentességek,
- adólevonási joggal járó adómentességek.

4. feladat

Fogalmazza meg, mi a lényege az alanyi adómentességnek az általános forgalmi adózásban?

Az adózás rendjének alkalmazása, mentességek, kedvezmények szabályai

Az alanyi alapon biztosított adómentesség legfontosabb jellemzői tehát, hogy az értékesítést nem terheli áfa, így az arról kiállított számlában nem lehet az áfát elkülönítetten feltüntetni, és a beszerzéseket terhelő áfát, sem lehet levonni.

5. feladat

Milyen területeken és hogyan érvényesül az adómentesség a társasági adóban?

Nem kell az adót megfizetnie, vagyis adómentessége van bizonyos bevételi határig a közhasznú szervezeteknek, illetve kiemelkedően közhasznú szervezeteknek.

6. feladat

Az adókedvezmények milyen főbb formái vannak a társasági adóban?

Az adókedvezmények rendszere a társasági adóban az elmúlt évek során sokat változott, jelenleg az alábbi területeken érvényesül:

- beruházási ösztönzési céllal,
- fejlesztési céllal,
- kis- és középvállalkozások adókedvezménye,
- egyéb kedvezmények.

7. feladat

Hogyan érvényesül az adómentesség a személyi jövedelemadóban?

A bevételnek nem minősülő jövedelmekhez kapcsolódóan.

Az adómentes bevételek legfontosabb csoportjai a törvény I. számú melléklete alapján:

- az úgynevezett szociálpolitikai jellegű bevételek, melybe beletartoznak az állami szociális, vagy társadalombiztosítási rendszer keretében nyújtott különböző segélyek, az árvaellátás, házastárs után járó jövedelempótlék, a családi pótlék, helyi önkormányzat által nyújtott, törvényben meghatározott segélyek, a rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,

– a lakáshoz kapcsolódó adómentes bevételek, melyekbe beletartoznak a helyi önkormányzati támogatások, lakásépítési kedvezmények, közműfejlesztési támogatások, házassági vagyonközösség megszűnése esetén a megváltásból származó jövedelem, a 2006. december 31-ig kihirdetett helyi önkormányzati rendelet alapján nyújtott lakáscélú támogatás,

– adományok felhasználása körében adómentes a magánszemély részére kifizetett azon összeg, melyet az oktatási intézményekben folytatott tanulmányokra, kutatásra fordítanak.

8. feladat

Sorolja fel, az összevont adóalap és fizetendő adóösszeg megállapításánál, milyen sorrendben érvényesíthetők a kedvezmények?

A törvény a kedvezmények érvényesítésének sorrendjét is meghatározza, melyek a következők:

- lakáscélú törlesztés áthúzódó kedvezménye,
- személyi kedvezmény,
- őstermelői kedvezmény,
- családi kedvezmény,
- egyéb kedvezmény.

8. feladat

Hogyan valósul meg a helyi adóknál az adómentesség és adókedvezmény?

A helyi adóknál az adómentesség és adókedvezmény értékhatárhoz kötött, de a keret jellegű szabályozás miatt eltérő lehet az egyes települési önkormányzatoknál az értékhatár, a törvény által megszabott felső érték a helyi iparűzési adó tekintetében a 2, 5 milliós adóalap.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Sztanó Imréné: Adózás (Saldo, Budapest, 2010.)

AJÁNLOTT IRODALOM

Sztanó Imréné dr.: Adózás (Saldo, Budapest, 2010.)

A(z) 1976–06 modul 003–as szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 343 05 0010 52 01	Jövedéki ügyintéző
52 343 05 0010 52 02	Vámügyintéző

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
20 óra

MUNKANYELVI ANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató